

MODÜL 4

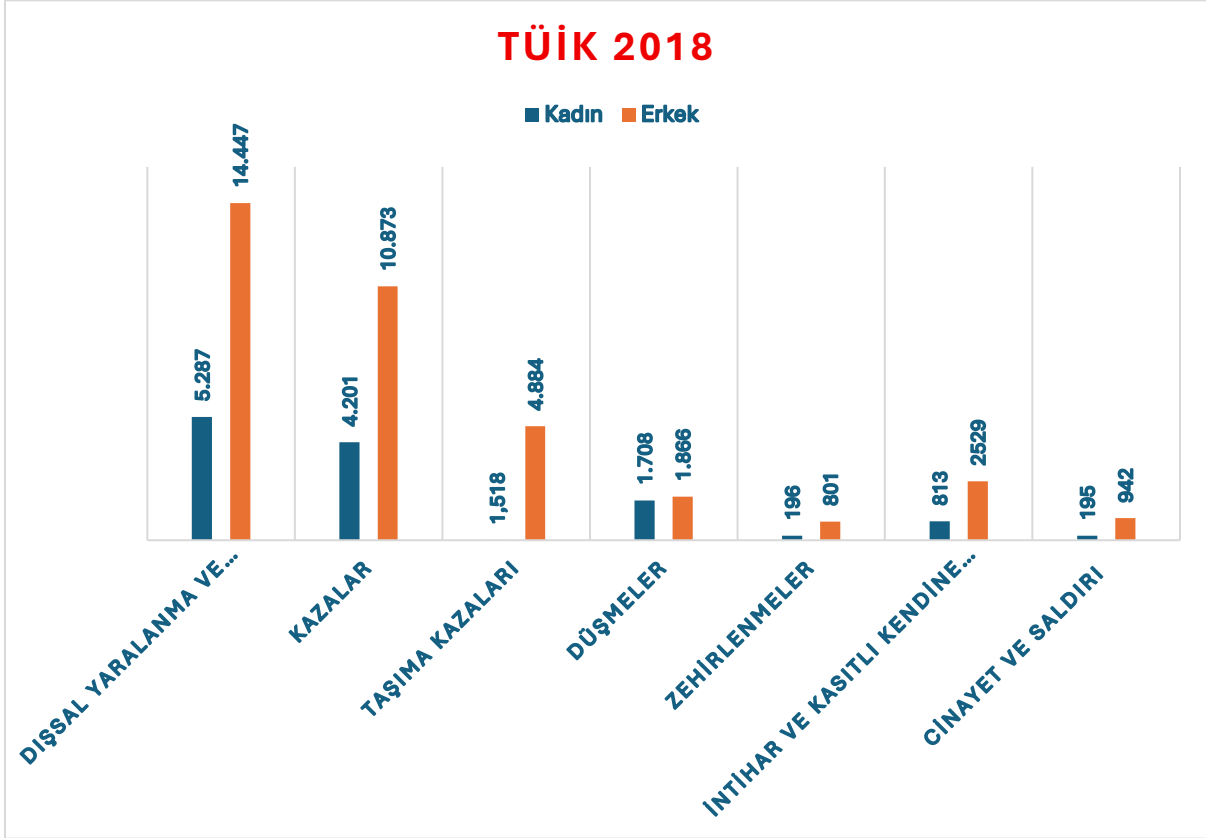
EV KAZALARINDA CİDDİYET ALGISI

Bu eğitim modülünün **amacı**, ev kazalarının ciddiyetinin farkına varmanızı sağlamaktır.

Eğitim Modülünün Hedefleri;

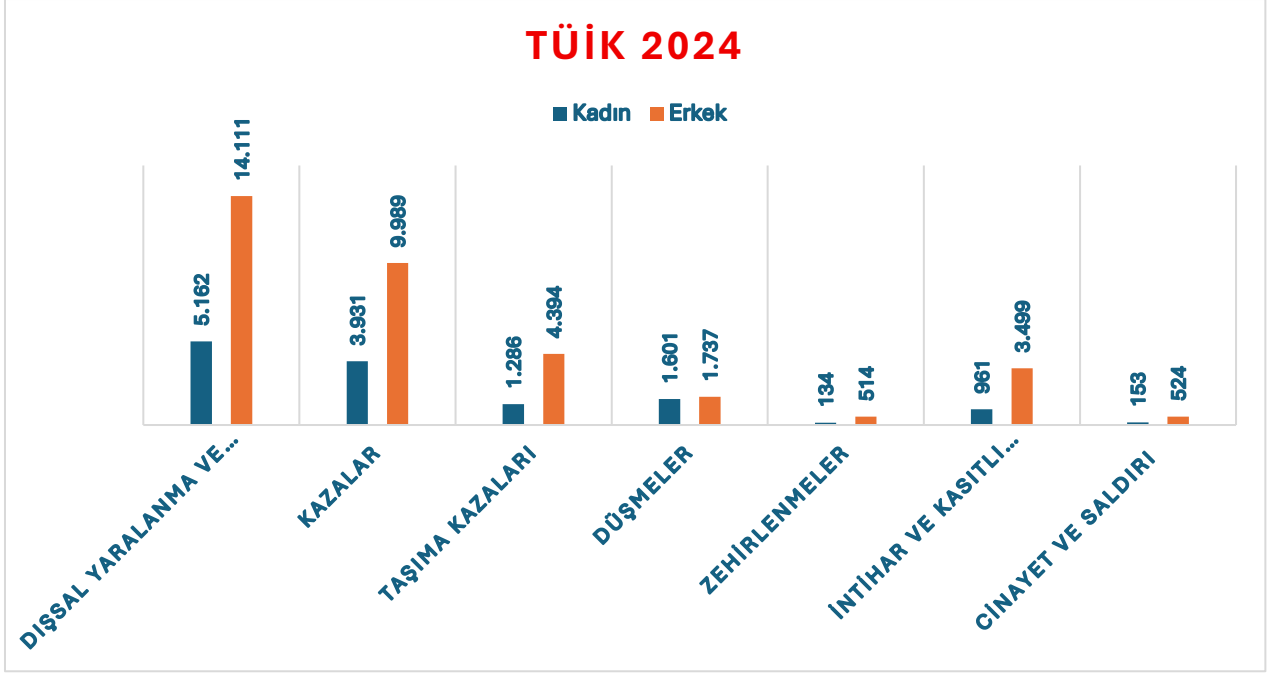
- Türkiye’de kaza sonucu yaralanma istatistikleri, Dünyada ve Türkiye’de ev kazaları, beş yaş altı çocuk ölüm hızları, ölüm nedenleri, kaza ve yaralanmaların epidemiyolojisi ve ev kazalarının önemini öğrenmiş olacaksınız.
- Ev kazaları ile ilgili vaka örnekleri sayesinde farkındalığımız artacak ve yönetim stratejileri geliştireceksiniz.

TÜRKİYE’DE KAZA SONUCU YARALANMA İSTATİSTİKLERİ

<https://www.tuik.gov.tr/>

2018 ve 2014 yıllarındaki istatistiklere baktığımızda erkeklerde kaza oranının daha fazla olduğunu görmekteyiz (TÜİK., 2024).

<https://www.tuik.gov.tr/>

DÜNYADA EV KAZALARI

Yaralanmalar, dünya genelindeki ölüm nedenleri arasında 4. sırada yer almaktadır.

- Her yıl milyonlarca çocuk, ömür boyu sakatlıklara yol açabilen yaralanmalar nedeniyle hastanelere başvurmaktadır.
- Dünyada her yıl yaklaşık 830 bin çocuk ve 27 milyon kişi, yaralanmalar nedeniyle etkilenmektedir.
- Bu kazalar sonucu, her gün 2 binden fazla çocuk hayatı kaybetmektedir .

AVRUPA'DA EV KAZALARI

Avrupa'da ölüm nedenleri arasında yaralanmalar dördüncü sırada yer almaktadır.

- Ev kazalarına bağlı ölümler, trafik kazalarından iki kat daha fazladır.
- Yaralanmaların yaklaşık 2/3'si evlerde meydana gelmektedir.
- Her yıl 100.000'den fazla kişi, ev kazaları nedeniyle hayatını yitirmektedir.

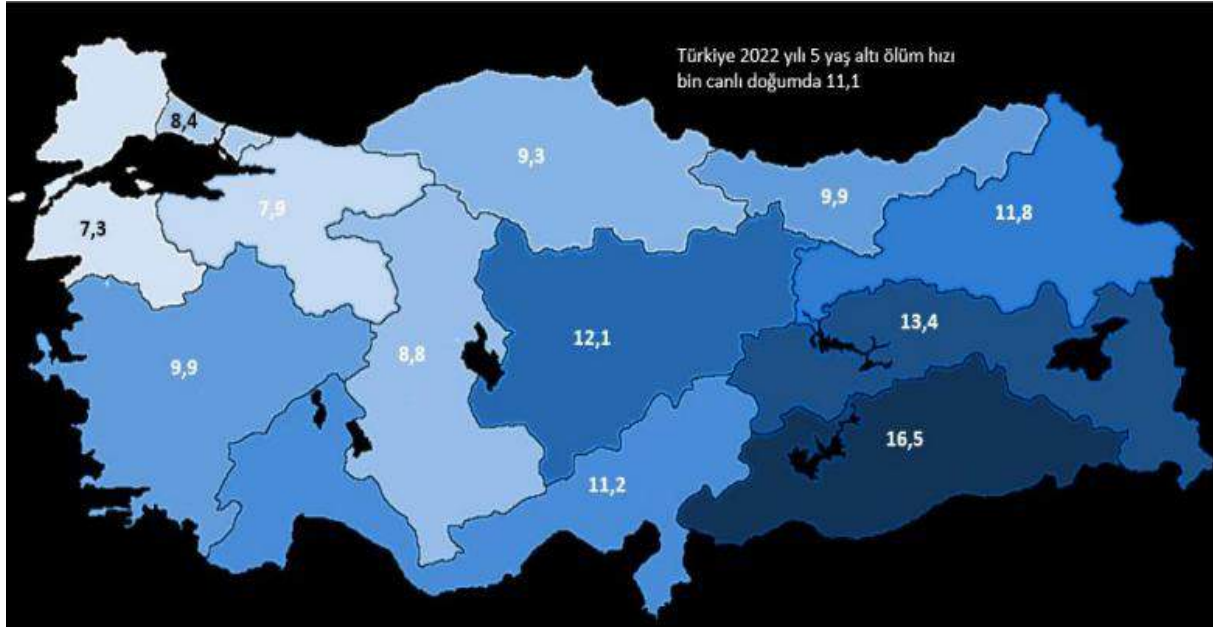
Bu görsel yapay zeka ile oluşturulmuştur.
<https://chat.openai.com>

TÜRKİYE'DE EV KAZALARI

- Tüm kazalar arasında ev kazalarının görülme oranı %25 olup, trafik kazalarından sonra ikinci sırada yer almaktadır.
- Ev kazalarının yaklaşık %45,4'ü 0-6 yaş arasındaki çocuklarda ortaya çıkar.

- Sağlık Bakanlığı sistemlerine göre, bebek ve çocuklar için yapılan acil çağrılarının %79'u ev kazaları ve boğulmalar nedeniyle gerçekleşmektedir.
- Son beş yılda, ev kazaları nedeniyle 120.000 çocuk hastaneye başvurmuş ve bunların 2.000'i hayatını kaybetmiştir.

BÖLGELERE GÖRE 5 YAŞ ALTI ÖLÜM HIZLARI (%) (2022)

https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cocuk-ergen-sagligi-db/Dokumanlar/Istatistikler/Bebek_ve_Cocuk_Olumleri.pdf

2022 yılında 5 yaş altı ölüm hızına baktığımızda haritanın doğusuna gittikçe ölüm hızının artış gösterdiğini görüyoruz (Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, 2022).

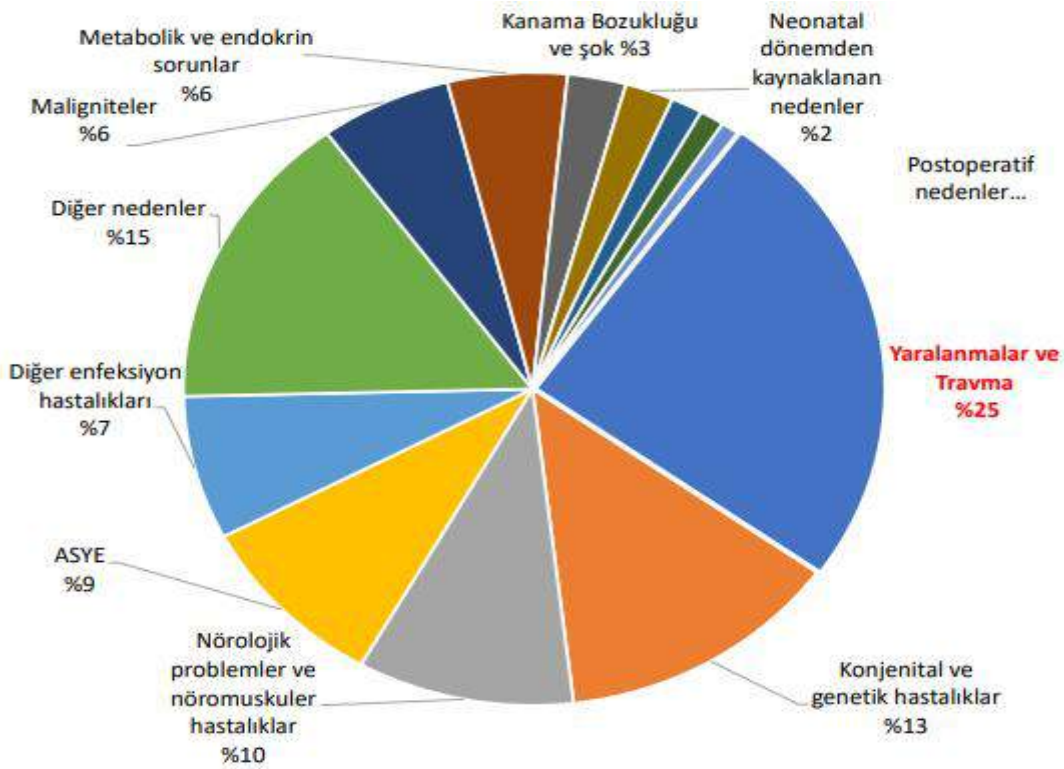
Beş Yaş Altı Çocuklarda Yaralanmaya Bağlı Ölüm Nedenlerinin Dağılımı, Türkiye, 2014-2017

Sıra No	0-11 ay (%) (N=505)	12-59 ay (%) (N=2055)	0-59 ay (%) (N=2560)
1	Trafik kazaları (35.6)	Trafik kazaları (36.7)	Trafik kazaları (36.5)
2	Boğulma (27.9)*	Düşmeler (12.3)	Düşmeler (12.0)
3	Düşmeler (10.7)	Suda boğulma (9.6)	Boğulma (10.2)*
4	Yanıklar (6.5)	Yanıklar (6.6)	Suda boğulma (8.7)
5	Suda boğulma (5.0)	Boğulma (5.9)*	Yanıklar (6.6)
6	İstismar/saldırı (3.4)	Mekanik kuvvetlere maruz kalma (4.3)	Mekanik kuvvetlere maruz kalma (3.7)
7	Zehirlenmeler (2.0)	Zehirlenmeler (2.5)	Zehirlenmeler (2.4)
8	Mekanik kuvvetlere maruz kalma (1.4)	Diğer kasıtsız yaralanmalar (2.5)	Diğer kasıtsız yaralanmalar (2.3)
9	Diğer kasıtsız yaralanmalar (1.4)	İstismar/saldırı (1.7)	İstismar/saldırı (2.0)
	Diğer, gruplandırılmamış (6.1)**	Diğer, gruplandırılmamış (17.9)**	Diğer, gruplandırılmamış (15.5)**

https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cocuk-ergen-sagligi-db/Dokumanlar/Istatistikler/Bebek_ve_Cocuk_Olumleri.pdf

2014-2017 yılları arasında 0-3 yaş çocuklarda ev kazalarında boğulma ve düşme oranlarının daha yüksek olduğunu görüyoruz (Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, 2022).

Türkiye’de 1-4 Yaş Grubunda Ölüm Nedenlerinin Dağılımı (2017)

https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cocuk-ergen-sagligi-db/Dokumanlar/Istatistikler/Bebek_ve_Cocuk_Olumleri.pdf

Yukarıdaki grafikte 1-4 yaş arası çocukların ölüm nedenleri incelenmiştir.

Ülkemizde 1-4 yaş arası çocuklarda yaralanma ve travma ölüm nedenleri arasında 1. sıradadır (Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, 2017).

KAZA VE YARALANMALARIN EPİDEMİYOLOJİSİNİ BİLMEK NEDEN ÖNEMLİDİR?

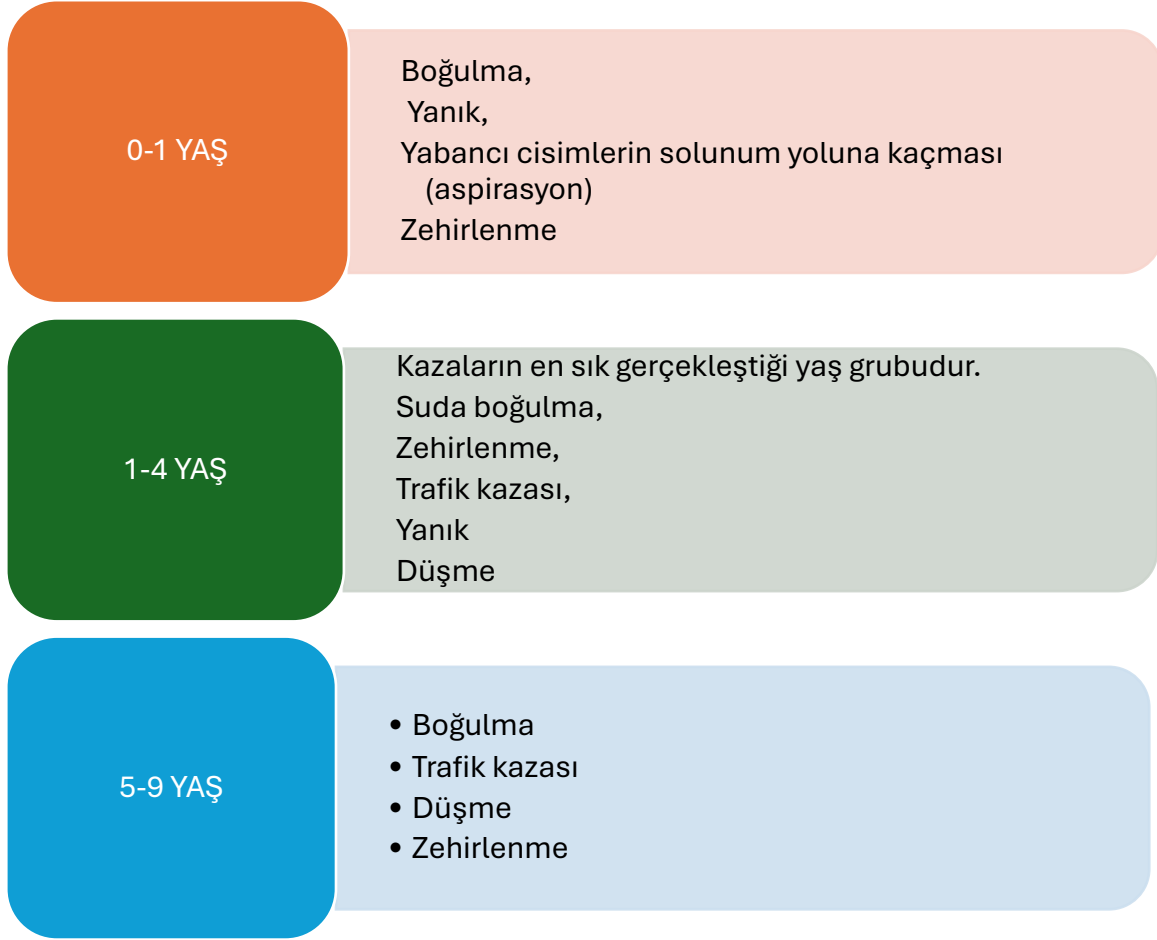
Kaza ve sakatlıkların nedenleri; ülkenin gelişmişlik düzeyi, coğrafi konumu ve sosyal-kültürel yapıya göre farklılık gösterebilmektedir.

EV KAZALARININ EPİDEMİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ

• YAŞ

Ev kazalarının tipi ve sıklığı da yaşa göre farklılık göstermektedir. 0-3 yaş grubundaki çocukların; evde daha çok zaman geçirmeleri, tehlikelerin farkında olmamaları, bulma ve öğrenme konusunda meraklı olmaları, çevredeki risklere açık olmaları, sürekli hareketli olmaları, buldukları çevrenin onların özelliklerine göre düzenlenmemiş olması ve kaza varlığında kendilerini koruyacak gelişimsel özelliklere sahip olmamaları ev kazaları sıklığını arttırmaktadır.

Yaş gruplarına göre sık karşılaşılan ev kazası türlerine baktığımızda;

KİŞİ ÖZELLİKLERİ

- **CİNSİYET:** Her iki cinsiyette de çok fazladır ancak erkek çocuklar kızlara göre ev kazalarına daha fazla maruz kalmaktadır.
- **EVDEKİ KİŞİ SAYISI:** Çekirdek ailelerde ev kazası görülme oranı daha düşüktür. Yapılan çalışmalarda evde yaşayan kişi sayısı arttıkça, ailenin dikkatinin dağıldığı ve stresin yükseldiği, bunun sonucunda da çocuk yaralanmalarının arttığı belirlenmiştir.
- **EĞİTİM DURUMU:** Eğitim seviyesi yüksek ailelerin çocuklarında ev kazası görülme oranı daha düşüktür. Çünkü aileler çocukların gelişim aşamaları hakkında daha fazla bilgi sahibidir; bu sayede ev kazalarını önlemek için gerekli önlemleri alır ve ev ortamını güvenli hâle getirebilirler. Çocukların bakımı ile en çok annelerin ilgilendiği düşünüldüğünde, annelere güvenlik önlemleri konusunda verilecek eğitimler, kazaların önlenmesinde önemli bir etkinliğe sahiptir.
- **SOSYO-EKONOMİK DURUM:** Sosyo-ekonomik durumu düşük ailelerin ev ortamları çocukların ev kazalarına maruz kalma riskini arttırmaktadır.

ZAMAN

Ev kazalarının sıklığı ve türü mevsimlere göre farklılık göstermektedir. Ev kazaları sebebi ile meydana gelen yaralanmalar çoğu zaman ilkbahar ve yaz aylarında, özellikle Mayıs-Ağustos döneminde görülmektedir. Kışın yanıklar sık görülürken, ilkbahar-yaz aylarında düşme, zehirlenme ve boğulmalar artmaktadır.

YER ÖZELLİKLERİ

- ✓ Kaygan ve düz olmayan zeminler,
- ✓ Yetersiz aydınlatma,
- ✓ Sabit olmayan ev eşyaları,
- ✓ Yere bırakılan cisimler,
- ✓ Fiziksel koşulların yetersizliği yaralanmalar için risk oluşturmaktadır.

<https://www.ilgitrafik.com/image/cache/catalog/isg-levhalari-isaretler-uyarici/dikkat-kaygan-zemin-zemin-kayma-dusme-tehlikesi-isareti-is-guvenligi-levhasi-uyarici-tabela-uyari-isareti-etiketi-sticker-levha-pf1017-ilgi-trafik-tabela-imalati-uretimi-isg-l>

ÇOCUKLARDA EV KAZALARININ ÖNEMİ

Ev kazaları, önlenabilir nitelikte olmalarına rağmen toplumda yüksek görülme oranları, yol açtığı ölümler ve kalıcı sakatlıklar nedeniyle önemli bir halk sağlığı sorunu olarak değerlendirilmektedir. Çocuklar, kazaları genellikle hayatta kalarak atlattıkları ama, bu durum çoğu zaman fiziksel ya da zihinsel işlevlerde kalıcı sınırlılıklara yol açmakta ve yaşam kalitelerini olumsuz etkilemektedir.

Çocukluk döneminde ortaya çıkan kazalar; Fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan çocukların sağlığı üzerinde uzun süreli olumsuz etkiler yaratabilmektedir.

Fiziksel Etkiler

Düşme, yanık, boğulma ve yabancı cisim aspirasyonu gibi kazalar; kırık, yanık izi, beyin travması ve kalıcı sakatlıklara neden olabilir. Bu tür yaralanmalar, büyüme ve gelişme sürecini olumsuz etkileyerek kalıcı fiziksel kısıtlılıklara yol açabilir.

https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/modulle_r_pdf/%C3%87ocuk%20Haklar%C4%B1%20Ve%20Hukuku.pdf

Psikolojik Etkiler

Kaza geçiren çocuklarda korku, kaygı, güven kaybı ve travma sonrası stres belirtileri görülebilmektedir. Özellikle erken çocukluk döneminde yaşanan bu tür travmalar, büyümenin ilerleyen dönemlerindeki duygusal bozulmalara sebep olabilmektedir. Kalıcı sakatlık ve yaralanması olan çocuklarda içe kapanma, depresyon ve özgüven eksikliği görülebilmektedir.

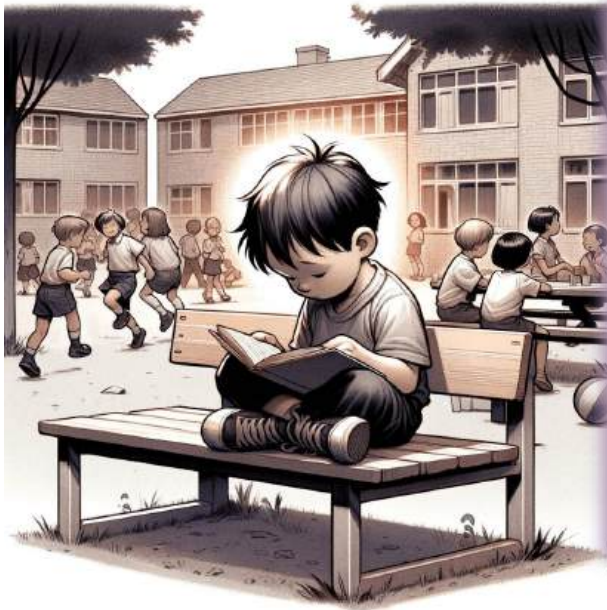

<https://www.atlantisrehabilitasyon.com/idet/33/195/gelisim-geriligi-suphe-varsa-ne-yapilmali>

Sosyal Etkiler

Kazalar yalnızca çocuğu değil, ailesini de olumsuz etkilemektedir. Aile bireylerinde kaygı ve stres artışı gözlenebilir. Kalıcı yaralanması olan çocuklarda sosyal aktivite ve oyun performansı kısıtlanabilir, bu durum çocukların akranlarıyla sosyalleşmesini olumsuz yönde etkileyebilir.

Ekonomik Etkiler

<https://avenpsikoloji.com/blog/cocugum-asosyal-ne-yapmaliyim/>

<https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/para-s%C4%B1k%C4%B1nt%C4%B1s%C4%B1-ve-finansal-sorunlar-kavram%C4%B1-depresif-adam-paray%C4%B1-d%C3%BCnC5%9F%C3%BCn%C3%BCyor-ekonomik-gm1226397428-361329443>

Yaralanmaların tedavi süreci hem zaman hem de maliyet açısından ailelere ve sağlık harcamalarına önemli bir yük getirmektedir. Tedavi süreci, hastane yatışları, ilaç giderleri ve uzun dönemli harcamalar nedeniyle ciddi bir maddi yük oluşturur.

Bu nedenle, çocukluk çağı kazalarının toplumsal bir sorun olarak ele alınması ve koruyucu önlemlerin zamanında alınması önemlidir. Kazaların önlenmesi; tedavi edilmesinden çok daha kolay, etkili ve ekonomiktir. Uygun güvenlik önlemlerinin ev kazalarının büyük bir kısmının engellenebileceği bilinmektedir.

VAKA ÖRNEKLERİ

TİNER ZEHİRLENMESİ

3 yaşında erkek çocuk; Evde boya yapımı sırasında, çocuk evin içinde dolaşırken tiner dolu bir gazoz şişesi görüyor. Merakla şişedeki sıvıyı içer içmez şiddetli bir şekilde ağlamaya başlıyor. Ailesi, çocuğu parmağını sokarak kusturmaya çalışıyor. Bir süre sonra nefes alması bozuluyor ve aile çocuğu acile götürüyor.

İLAÇ ZEHİRLENMESİ

2 yaşında bir kız çocuğunun annesi alışveriş için evden ayrılır. Baba bir süre kızla oynadıktan sonra uyuyakalır. Anne eve geldiğinde kızı yerde bulur. Yerde ise boş ilaç kutusu ve çok sayıda dağılmış hap vardır.

Çocuk, evde açıkta bırakılan ilaçlardan bir kısmını yutarak zehirlenmiştir

BOĞULMA

10 aylık bebeğini kanepede uyutan anne, çamaşır asmak için kısa süreliğine balkona çıkar. Eve döndüğünde bebeği kanepelerinin yanında bulunan çamaşır leğeninin içinde hareketsiz halde bulur. Bebek bir karış su içerisinde hayatını kaybetmişti.

Ev içinde açıkta bırakılan su dolu kaplar (örneğin leğen, kova, küvet) bebekler için yüksek boğulma riski oluşturur.

YANIK

Evlerinin yakınında bulunan tandırda ekmek yapan anne, ekmekleri eve götürmek için kısa süreliğine tandırın yanından ayrılır. Bu sırada 3 yaşında K.A. annenin tandırın başında olmamasını fırsat bilerek tandırın etrafında oynarken dengesini kaybederek yanan tandırın içine düşer ve ağır şekilde yanar.

Tandırın çevresinde çocuk güvenliği için koruyucu önlem bulunmaması ve ebeveynin çocuğu tehlikeli bölgede yalnız bırakması kazaya neden olmuştur.